154. MEKTUP

١٥٤ -﴿ اَلْمَكْتُوبُ الرَّابِعُ وَالْخَمْسُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى مِيَانْ مُزَّمِّلٍ اَيْضًا فِى بَيَانِ ضَرُورِيَّةِ تَرْكِ النَّفْسِ وَالسَّيْرِ اِلَيْهَا﴾

جَعَلَنَا الْحَقُّ سُبْحَانَهُ مَعَهُ وَلاَ يَتْرُكُ مَعَ غَيْرِهِ لَحْظَةً اَللّٰهُمَّ لاَ تَكِلْنَا اِلَى نَفْسِنَا طَرْفَةَ عَيْنٍ فَنَهْلِكَ وَلاَ أَقَلَّ مِنْهَا فَنَضِيعَ وَكُلُّ بَلاَءٍ وَقَعَ عَلَى الْاِنْسَانِ اِنَّمَا هُوَ مِنَ التَّعَلُّقِ بِالنَّفْسِ فَاِذَا حَصَلَ الْخَلاَصُ مِنْ يَدِ النَّفْسِ فَقَدْ حَصَلَ الْخَلاَصُ مِمَّا دُونَ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ حَتَّى إِنَّ مَنْ يَعْبُدُ الْاَصْنَامَ اِنَّمَا يَعْبُدُ نَفْسَهُ "**اَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهُ هَوَاهُ**" ﴿ع﴾: **اِذَا مَا تَرَكْتَ النَّفْسَ اَلْفَيْتَ رَاحَةً** * دَعْ نَفْسَكَ وَتَعَالَ وَكَمَا أَنَّ تَرْكَ النَّفْسِ وَالتَّجَاوُزَ مِنْهَا فَرْضٌ كَذٰلِكَ السَّيْرُ وَالْمَشْيُ اِلَى النَّفْسِ لاَزِمٌ فَاِنَّ الْوِجْدَانَ اِنَّمَا هُوَ فِيهَا وَلاَ وِجْدَانَ فِى خَارِجِهَا ﴿شِعْرٌ﴾:

وَلَسَوْفَ تَعْلَمُ أَنَّ سَيْرَكَ لَمْ يَكُنْ * اِلاَّ اِلَيْكَ اِذَا بَلَغْتَ الْمَنْــزِلاَ

اَلسَّيْرُ الْاٰفَاقِيُّ بُعْدٌ فِى بُعْدٍ وَالسَّيْرُ الْاَنْفُسِيُّ قُرْبٌ فِى قُرْبٍ فَاِنْ كَانَ شُهُودٌ فَهُوَ فِى النَّفْسِ وَاِنْ كَانَ مَعْرِفَةٌ فَهِىَ اَيْضًا فِى النَّفْسِ وَاِنْ كَانَتْ حَيْرَةٌ فَهِىَ اَيْضًا فِيهَا لاَ مَجَالَ لِلْقَدَمِ فِى خَارِجِ النَّفْسِ اِلَى اَيْنَ وَصَلَ الْكَلاَمُ وَلاَ يَفْهَمَنَّ الْاَبْلَهُ مِنْ هٰذَا الْكَلاَمِ حُلُولاً وَاتِّحَادًا فَيَقَعَ فِى وَرْطَةِ الضَّلاَلَةِ فَاِنَّ الْقَوْلَ بِالْحُلُولِ كُفْرٌ وَكَذٰلِكَ الْاِتِّحَادُ وَالتَّفَكُّرُ فِيهِ قَبْلَ التَّحَقُّقِ بِهٰذَا الْمَقَامِ مَمْنُوعٌ رَزَقَنَا اللّٰهُ سُبْحَانَهُ وَاِيَّاكُمُ الْاِسْتِقَامَةَ عَلَى الطَّرِيقَةِ الْمَرْضِيَّةِ عَلَى صَاحِبِهَا الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ وَيَنْبَغِى لَكَ أَنْ تَكْتُبَ مِنْ اَحْوَالِكَ فَاِنَّ لَهُ دَخْلاً تَامًّا وَعَلَيْكَ أَنْ تَكُونَ حُرًّا مَعَ وُجُودِ الْعَلاَئِقِ الصُّورِيَّةِ وَاَنْ تَعْتَقِدَ وُجُودَهَا وَعَدَمَهَا سِيَّيْنِ وَالسَّلاَمُ وَالْاِكْرَامُ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup da Miyân Müzzemmil'e yazılmış olup nefsi terk etmenin zarûretini ve seyr-i enfüsîyi açıklamaktadır.

Hak Subhânehû bizleri her dâim kendisiyle beraber eylesin ve kendisinin dışındaki bir şeyle bir an bile başbaşa bırakmasın.

Allahım, göz açıp kapayıncaya kadar bile olsa bizi nefsimize bırakma yoksa helak oluruz. Hatta ondan daha az bir süre için bile bırakma, zâyi oluruz.

İnsanın başına gelen belaların hepsi yalnızca, nefisle ilgilenmekten kaynaklanır.

Eğer nefsin elinden kurtuluş sağlanırsa Hakk Subhânehû'nun dışındakilerden kurtuluş sağlanmış olur. Hatta putlara tapan kişi ancak nefsine tapmaktadır. *"Hevâ ve hevesini kendine ilâh edinen kimseyi görüyor musun?"* (Câsiye, 23).

"Eğer nefsini terk edersen rahatı bulursun!" (Şiir).

Nefsini bırak da gel. Çünkü nefsi bırakıp ondan kurtulmak farz olduğu gibi nefse gitmek ve yürümek de lazımdır. Çünkü *bulmak* ancak nefiste olur. Onun haricinde *bulmak* yoktur.

"Menzile ulaştığında, ileride

Seyrinin yalnızca kendine olduğunu bileceksin!" (Şiir).

Seyr-i âfâkî[270] uzaklık içinde uzaklıktır. Seyr-i enfüsî[271] ise yakınlık içinde yakınlıktır. Eğer müşâhede olursa, nefiste olur. Eğer marifet olursa yine nefiste olur. Eğer *hayret*[272] olursa yine nefiste olur. Hasılı nefsin dışına adım atmaya yer yoktur.

Söz nereye geldi...

Ahmaklar, sakın ola bu sözden *hulûl* ve *ittihâdı*[273], anlayıp da sapkınlık bataklığına düşmesinler. Zîrâ *hulûlü* kabul etmek küfürdür. *İttihâd* da aynı şekildedir; bu makama gelmeden önce *ittihâdı* tasavvura kalkışmak yasaktır.

---

[270] Seyr-i âfâkî: bkz. C. 1, Mektup 30'daki ilgili dipnot.

[271] Seyr-i enfüsî: bkz. C. 1, Mektup 30'daki ilgili dipnot.

[272] Hayret: Kalbe gelen bir tecellî sebebiyle sâlikin düşünemez ve muhakeme edemez hale gelmesi.

[273] İttihâd: bkz. C. 1, Mektup 30'daki ilgili dipnot.

Allah Subhânehû bize ve size râzı olduğu bu yol üzerinde istikâmet ihsan eylesin.

Hâllerini yazmalısın. Çünkü bunun bu işte tam bir etkisi vardır. Şeklî alakalara rağmen hür olmalısın ve bunların varlığı ya da yokluğu gözünde eşit olmalı.

Selam ve muhabbetle…

KELİME ANLAMI

154. ≺ اَلْمَكْتُوبُ الرَّابِعُ وَالْخَمْسُونَ وَالْمِائَة **Yüz elli dördüncü mektup** *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى مِيَانْ مُزَّمِّلْ اَيْضًا **Yine Mîyan Müzzemmil'e gönderilmiştir** *(Ne hakkındadır?)* فِى بَيَانِ ضَرُورِيَّةِ تَرْكِ النَّفْسِ وَالسَّيْرِ اِلَيْهَا **Nefsi terk etmenin ve ona yönelmenin zorunlu olduğunun beyanı hakkındadır** ≻

جَعَلَنَا الْحَقُّ سُبْحَانَهُ مَعَهُ Hak Teâla, bizleri kendisiyle beraber eylesin وَلاَ يَتْرُكُ مَعَ غَيْرِه (Bizi) başkasıyla bir an bile bırakmasın اَللّٰهُمَّ لاَ تَكِلْنَا اِلَى نَفْسِنَا Allah'ım! Bizi, nefsimize terk etme *(Ne kadar bir zaman?)* لَحْظَةً طَرْفَةَ عَيْنٍ Göz açıp, kapayacak kadar bir zaman (bile) فَنَهْلِكُ Yoksa helak oluruz وَلاَ أَقَلَّ مِنْهَا Bundan daha az bir zaman bile terk etme فَنَضِيعُ Yoksa ziyan oluruz وَكُلُّ بَلاَءٍ Ve her bela ki; وَقَعَ عَلَى الاِنْسَانِ İnsanın başına gelen اِنَّمَا هُوَ O sadece مِنَ التَّعَلُّقِ بِالنَّفْسِ Nefse tutulmaktandır فَاِذَا حَصَلَ الْخَلاَصُ Kurtuluş sağlandığında *(Neden?)* مِنْ يَدِ النَّفْسِ Nefsin elinden فَقَدْ حَصَلَ الْخَلاَصُ Kurtulmak sağlanmıştır *(Neden?)* مِمَّا دُونَ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ Hak Teâla'nın dışındakilerinden حَتَّى اِنَّ مَنْ يَعْبُدُ الاَصْنَامَ Hatta putlara tapan kişi اِنَّمَا يَعْبُدُ نَفْسَهُ Ancak kendine tapmaktadır "اَفَرَأَيْتَ Gördün mü? *(Kimi?)* مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهُ Kendisine ilah edineni *(Neyi?)* "هَوَاهُ Heva ve hevesini ﴿ع﴾ Mısra: اِذَامَا تَرَكْتَ النَّفْسَ Nefsini terk ettiğinde اَلْفَيْتَ رَاحَةً * Rahat bulursun دَعْ نَفْسَكَ Nefsini bırak وَتَعَالْ Ve gel وَكَمَا أَنَّ تَرْكَ النَّفْسِ Nasıl ki; nefsi terk etmek فَرْضٌ Farzsa وَالتَّجَاوُزَ مِنْهَا Ve onu bırakmak كَذَلِكَ Aynı şekilde اَلسَّيْرُ وَالْمَشْىُ اِلَى النَّفْسِ Nefse yönelmek ve yürümek de لاَزِمٌ Gereklidir فَاِنَّ الْوِجْدَانَ

Zira (Allah'ı) bulmak إِنَّمَا هُوَ فِيهَا O sadece nefistedir وَلاَ وِجْدَانَ فِي خَارِجِهَا Onun dışında (Allah'ı) bulmak yoktur ﴿شِعْرٌ﴾: Şiir

وَلَسَوْفَ تَعْلَمُ And olsun yakında bileceksin ki; أَنَّ سَيْرَكَ Senin seyrin لَمْ يَكُنْ Olmadı اِلاَّ اِلَيْكَ Sadece kendine oldu *(Bunu ne zaman bileceksin?)* اِذَا بَلَغْتَ الْمَنْـــزِلاَ Menzile (gideceğin yere) ulaştığında

اَلسَّيْرُ الْاَفَاقِيُّ Seyr-i Âfakî بُعْدٌ فِي بُعْدٍ Uzaklık içinde uzaklıktır وَالسَّيْرُ الْاَنْفُسِيُّ Seyr-i Enfüsî de قُرْبٌ فِي قُرْبٍ Yakınlık içinde yakınlıktır فَاِنْ كَانَ شُهُودٌ Eğer müşâhede olursa فَهُوَ فِي النَّفْسِ O nefiste olur وَاِنْ كَانَ مَعْرِفَةٌ Ve eğer mârifet olursa فَهِيَ اَيْضًا فِي النَّفْسِ O da nefiste olur وَاِنْ كَانَتْ حَيْرَةٌ Ve eğer hayret olursa فَهِيَ اَيْضًا فِيهَا O da yine nefiste olur لاَ مَجَالَ لِلْقَدَمِ Adım atmaya alan yoktur *(Nerede?)* فِي خَارِجِ النَّفْسِ Nefsin dışında اِلَى اَيْنَ وَصَلَ الْكَلاَمُ (Laf, lafı açıyor) söz nereye geldi وَلاَ يَفْهَمَنَّ الْأَبْلَهُ Ahmak kişi anlamasın *(Neden?)* مِنْ هٰذَا الْكَلاَمِ Bu sözden *(Neyi?)* حُلُولاً وَاتِّحَادًا (Allah'ın, kuluna) hulûl ettiğini ve (onunla) bir olduğunu (anlamasın ki) فَيَقَعَ Düşmesin *(Nereye?)* فِي وَرْطَةِ الضَّلاَلَةِ Sapıklık çıkmazına فَاِنَّ الْقَوْلَ بِالْحُلُولِ Zira hulûla hükmetmek كُفْرٌ Küfürdür وَكَذٰلِكَ الْاِتِّحَادُ İttihad'a hükmetmek de böyledir وَالتَّفَكُّرُ فِيهِ Bu konuda fikir yürütmek *(Neden önce?)* قَبْلَ التَّحَقُّقِ بِهٰذَا الْمَقَامِ Bu makamı elde etmeden önce *(Nedir?)* مَمْنُوعٌ Yasaktır رَزَقَنَا اللّٰهُ سُبْحَانَهُ وَاِيَّاكُمْ Allâh-u Teâla, bize ve size ihsan etsin *(Neyi?)* الْاِسْتِقَامَةَ İstikâmeti *(Ne üzere?)* عَلَى الطَّرِيقَةِ الْمَرْضِيَّةِ Razı olduğu yol üzere عَلَى صَاحِبِهَا O yolun sahibine olsun *(Ne?)* اَلصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ Dua, selam ve saygı وَيَنْبَغِي لَكَ Sana gerekir *(Ne?)* أَنْ تَكْتُبَ مِنْ اَحْوَالِكَ Hallerinden yazman فَاِنَّ لَهُ دَخْلاً تَامًّا Çünkü bunun tam bir etkisi vardır وَعَلَيْكَ أَنْ تَكُونَ حُرًّا Ve hür olman gerekir *(Ne ile beraber?)* مَعَ وُجُودِ الْعَلاَئِقِ الصُّورِيَّةِ Sûreta, yüzeysel alâkaların bulunmasıyla beraber وَاَنْ تَعْتَقِدَ Ve kabul etmelisin *(Neyi?)* وُجُودَهَا وَعَدَمَهَا Bu alâkaların varlığını ve yokluğunu *(Ne olarak?)* سِيَّيْنِ Eşit olarak وَالسَّلاَمُ وَالْاِكْرَامُ Selamlar, saygılar.

